

УДК 330:327(494+4)«20»

ШВЕЙЦАРСЬКА КОНФЕДЕРАЦІЯ У КОНТЕКСТІ ФОРМУВАННЯ ЄВРОПЕЙСЬКОГО ЕКОНОМІЧНОГО ПРОСТОРУ

Оксана Капінус

*Львівський національний університет імені Івана Франка,
вул. Університетська, 1, м. Львів, 79000 Україна, тел. (032)239-46-56,
e-mail: roxi-kapi2005@ukr.net*

Досліджено основні принципи та чинники формування інтеграційної політики Швейцарії і їхній вплив на позицію Швейцарії в процесі створення Європейського економічного простору (ЄЕП). Також проаналізовано зворотній вплив процесу формування і діяльності ЄЕП на визначення пріоритетів і стратегій європейської політики Швейцарської Конфедерації.

Ключові слова: інтеграція, двостороннє співробітництво, Європейський Союз, Європейський економічний простір.

Європейський економічний простір функціонує з 1 січня 1994 року і є інтегративним утворенням та результатом тісної співпраці двох економічних об'єднань – Європейського Союзу (ЄС) та Європейської асоціації вільної торгівлі (ЄАВТ). Сьогодні ЄЕП об'єднує 27 держав ЄС і 3 держави ЄАВТ у спільний ринок, основою якого вважають чотири свободи (вільний рух товарів, послуг, робочої сили і капіталу). Швейцарська Конфедерація – єдина держава Європи, яка, незважаючи на свій високий соціально-економічний і політичний розвиток, відмовилася від участі в цьому інтеграційному проекті.

Питання приєднання Швейцарії до ЄЕП, а також її членства в Євросоюзі були і залишаються одними з найбільш дискусійних у швейцарському суспільстві, а також в інтелектуальних та наукових колах як Швейцарії, так і інших європейських держав. Можемо відзначити зацікавленість цими проблемами таких дослідників, як С. Бльотцер, Ф. Бройс, М. Валь, Н. Гролімунд, Д. Фрайбурггаузен, С. Лавенекс, К. Кальєс, Т. Котьер, Г. Крістен, Б. Меллар, П. – Х. Мюллер-Графф, М. Оеш, К. Тоблер, Р. Сенті, Р. Швок, Б. Штеппахер, Р. Цех, Т. Цімерманн.

Досвід Швейцарії у здійсненні європейської інтеграційної політики є унікальним, адже є прикладом поєднання послідовного євроскептицизму та одночасного жорсткого відстоювання національних інтересів у рамках тісних двосторонніх відносин з Європейським Союзом. Створення ЄЕП було відчутним викликом для Швейцарії та її європейської політики, яке змусило як громадян, так і політичні еліти давати відповіді на складні і часом контроверсійні питання. В центрі уваги дослідження знаходиться значення та вплив створення і функціонування Європейського економічного простору на політику Швейцарської Конфедерації та розвиток її відносин з Європейським Союзом.

Актуальність дослідження пов'язана передусім з фактичною відсутністю глибоких розвідок з цієї проблематики в українській політологічній науці, а також важливістю застосування досвіду Конфедерації у виробленні та реалізації зовнішньополітичної та інтеграційної стратегії України на сучасному етапі.

До початку 1990-х років відносини Швейцарії з Європейськими Співтовариствами базувалися на договорі 1972 р. про вільну торгівлю промисловими товарами і низці інших секторальних двосторонніх угод. З 1960 р. Швейцарія, як держава-засновниця, брала активну участь у роботі ЄАВТ. Інтеграційна стратегія Швейцарії того часу передусім ґрунтувалася на розбудові міждержавної співпраці заради захисту національних інтересів і жорсткому дотриманні національного суверенітету. Іншими словами, зазначена стратегія передбачала розвиток взаємовигідної співпраці, успіх якої давав би змогу не інтегруватися в ЄС. Членство в ЄАВТ розглядали у Швейцарії як політичну та економічну альтернативу та протипагу зростаючому впливу ЄС.

У квітні 1984 р. в Люксембурзі відбулася перша спільна міністерська зустріч держав-членів ЄС та ЄАВТ, на якій було прийнято рішення про поглиблення співпраці між двома торговельними блоками. Одночасно відбувалося поглиблення інтеграції і в самій Спільноті. Курс на створення спільного ринку розпочався 1985 р., через прийняття Єдиного європейського акту 1987 р. було здійснено реформу політичних засад функціонування ЄС, що разом з розширенням (членами ЄС стали Греція, Іспанія і Португалія) ознаменувало собою перехід до якісно нового етапу його функціонування [17, с. 13].

Успіх інтеграції не залишився поза увагою держав-членів ЄАВТ, які остерегались власної ізоляції. Важливим сигналом для них було звернення Президента Європейської Комісії Жака Делора до Європейського Парламенту 17 січня 1989 р., в якому було ініційовано створення спільного економічного простору між ЄС і ЄАВТ на основі права Співтовариства.

В результаті тривалих переговорів (з літа 1990 р. – до весни 1992 р.) 2 травня 1992 р. в м. Порто було підписано угоду про створення Європейського економічного простору. Угода передбачала запровадження чотирьох свобод (руху товарів, послуг, капіталів і робочої сили), співпрацю в економічній та валютно-фінансовій сферах, залучення держав ЄАВТ до горизонтальних та секторальних політик ЄС, а також їхнє зобов'язання прийняти та інкорпорувати в свої правові системи *acquis communautaire* Спільноти [7, с. 9–10].

За впровадження права ЄС у правові системи держав ЄАВТ відповідає Спільний комітет ЄЄП. З часу укладення договору до нього додатково було залучено понад 5 тис. законодавчих актів (рішень, директив, регулювань) [16, с. 77]. Структура ЄЄП опирається на дві інституційні опори: ЄС та ЄАВТ. Найвищим органом є Рада, яка складається з представників урядів держав-членів. До Парламентського комітету ЄЄП входять представники Європейського Парламенту і національних парламентів держав-членів ЄАВТ. Виконавчі функції здійснює Спільний комітет ЄЄП разом з Європейською Комісією і

Наглядовим відомством ЄАВТ. Судові повноваження виконують Європейський Суд та Суд ЄАВТ.

Причини неучасті в ЄЕП і традиційного інтеграційного скепсису Швейцарії криються глибоко у площині функціонування її політичної системи, традиції урядування і сформованого віками менталітету. Як зазначають Н. Гролімунд та Ф. Ханслік, унікальність і складність стосунків між Швейцарією і ЄС є наслідком впливу трьох головних конституційних принципів: нейтралітету і суверенітету, федералізму і системи прямої демократії [1, с. 37].

Сюди Б. Штепахер зачислює ще і конкордантність функціонування виконавчої влади – Федеральної ради, яку формують за принципом «магічної формули» і яка здебільшого ухвалює рішення консенсусом [14, с. 75]. Принцип нейтралітету не тільки захистив Швейцарію від руйнівних світових воєн, але й став запорукою збереження її від розпаду, оскільки різні етномовні громади в разі конфлікту могли б піддатися спокусі підтримати ті чи інші воюючі сторони. Дотримання нейтралітету завжди є вагомим аргументом для євроскептиків у їхній критиці та протидії інтеграції Швейцарії до ЄС та інших тісних форм співпраці [8, с. 107–109]. Швейцарський федералізм передбачає розподіл повноважень між федерацією, кантонами і муніципалітетами. Здебільшого повноваження, які традиційно в європейських державах відносять до компетенції центральної влади, у Швейцарії знаходяться на рівні кантонів. В разі набуття членства в ЄС Конфедерації необхідно здійснити низку реформ, спрямованих на посилення повноважень центральної влади, щоб та могла повноцінно представляти Швейцарію в інституціях ЄС. Принцип прямої демократії є унікальним прикладом європейського урядування. Однак механізм прямої демократії не можна застосовувати у випадку членства держави в ЄС. Адже не можуть підпадати під вирішення на референдумі ті питання, які в ЄС відносять до компетенції наднаціональних інститутів (Ради, Європарламенту, Єврокомісії) [4, с. 359–360].

І хоча зазначені принципи не можна безпосередньо пов'язати з відмовою Швейцарії від участі в ЄЕП, вони однозначно є визначальними при впливі на прийняття рішень політичними інститутами і на поведінку та голосування громадян Конфедерації. У дискусіях, передвиборчих кампаніях та напередодні референдумів вони лягають в основу аргументації скептично налаштованих до інтеграції політиків, політичних партій та громадсько-політичних рухів.

Відмова Швейцарії від участі в Європейському економічному просторі відбулася після референдуму 6 грудня 1992 р., на якому незначна більшість громадян (50,3%) і більшість кантонів проголосували проти приєднання до ЄЕП. Референдуму передувала вкрай напружена і дискусійна кампанія [11, с. 110].

З самого початку переговорів про створення Європейського економічного простору Швейцарія, разом з іншими членами ЄАВТ, виступила із усією прихильністю до ініціативи, адже, з огляду на поглиблення інтеграції в рамках Спільноти і перспективу створення спільного ринку, держави ЄАВТ були зацікавлені у своїй участі в цьому процесі, зокрема у доступі власних товарів до спільного ринку [15, с. 77]. Спочатку ЄЕП задумували як проект асоціації

держав ЄАВТ з ЄС на двосторонній основі. Офіційний Берн не передбачав задіювати інституційні механізми ЄАВТ і всіяко противився розширенню повноважень її секретаріату.

Однак після звернення Жака Делора до Європарламенту ініціатива в цьому питанні перейшла до Єврокомісії і переговори почали вести вже про асоціацію на багатосторонній основі між ЄС і ЄАВТ зі створенням спільних інститутів прийняття рішень та управління шляхом гармонізації та інкорпорації права ЄС в національні правові системи і визнання юрисдикції Європейського Суду. Якщо більшість членів ЄАВТ такі пропозиції сприйняла позитивно, зокрема, в світлі того, що Австрія, Швеція і Фінляндія почали орієнтуватися на повноправне членство в ЄС, то в Швейцарії їх сприйняли доволі негативно. На саміті глав держав-членів ЄАВТ в Осло в березні 1989 р. Швейцарія намагалася переконати партнерів у необхідності жорсткого відстоювання двостороннього підходу, який би передбачав «баланс прав і обов'язків», «спільне прийняття рішень», «процедуру попередніх консультацій», «взаємне визнання еквівалентного законодавства», «спільний механізм врегулювання суперечок» [11, с. 108].

Якщо Австрія і Скандинавські держави вважали приєднання до ЄЄП одним з кроків у напрямі повноправного членства в ЄС і були прихильниками незначного опору вимогам Спільноти, то Швейцарія розглядала його як можливість уникнення членства і ставила жорсткі вимоги в процесі переговорів.

Остаточна позиція Швейцарії похитнулася після того, як Австрія і Швеція подали офіційне прохання про членство в ЄС, після чого в швейцарському уряді, побоюючись ізоляції держави, також розпочалися дебати щодо перспективи приєднання до ЄС. У жовтні 1991 р. одразу після парламентських виборів Федеральна рада проголосила членство в ЄС стратегічною ціллю інтеграційної політики Конфедерації, чим тісно пов'язала у свідомості громадян питання членства в ЄС і приєднання до ЄЄП. Берн 26 травня 1992 р. звернувся з офіційним проханням до Європейської Комісії про початок переговорів щодо приєднання Швейцарії до ЄС.

Загалом такий крок швейцарського уряду можна вважати вимушеним. Згідно з так званим «парадоксом Планкарта», завданням європейської політики Швейцарії є «забезпечення постійної здатності до інтеграції з метою її уникнення». Іншими словами, успіх двосторонньої співпраці є запорукою відсутності потреби у набутті Швейцарією повноправного членства в ЄС [15, с. 77]. Однією з причин, яка могла б штовхнути Конфедерацію на вступ в ЄС, можна вважати ізоляцію держави, передусім економічну.

Подібну ситуацію простежували упродовж 1991–1992 рр. Через невіддану, з погляду Швейцарії, структуру ЄЄП (дві опори: ЄС і ЄАВТ), яка зобов'язує держави ЄАВТ висловлювати єдину (спільну) позицію, що нівелює свободу дій Швейцарії, а також фактичну залежність держав ЄАВТ від права ЄС без можливості впливу на його прийняття, штовхнуло Федеральну раду на зміну інтеграційної стратегії, яка передбачала набуття членства. Хоча Швейцарія 2 травня 1992 р. і підписала Договір про створення ЄЄП, однак його умови були

не достатньо прийнятними для неї. Більшість у тодішньому уряді не вважала членство в ЄП достатнім кроком для захисту швейцарської економіки і гарантуванні національних інтересів. Хоча з доступом до спільного ринку держава й отримувала вигідні умови, ціна за це була надто високою – Швейцарія не отримувала достатнього впливу на процес прийняття рішень у рамках ЄП, отож членство в ЄС розцінювали дещо вигідніше.

Отже, протягом доволі короткого проміжку часу в інтеграційній стратегії Швейцарії відбувся радикальний поворот – від неприйняття інтеграції до подання прохання щодо членства в ЄС. І причина тут криється винятково в економічній площині. На той час близько 80 відсотків швейцарського імпорту і 60 відсотків експорту походило з держав Європейської Спільноти. Втрата або навіть зменшення цього ринку означали початок серйозних проблем для швейцарської економіки. Додатковими причинами можна вважати закінчення холодної війни, що поклато край напруженості в Європі і світі та, як наслідок, зняло потребу в жорсткому дотриманні Швейцарією принципу нейтралітету. Також наближення приєднання Австрії, Швеції та Фінляндії до ЄС і ймовірне членство Норвегії (1994 р. відхилене на референдумі) фактично поставило під загрозу існування і вплив ЄАВТ, яку традиційно вважала Швейцарія політичною та економічною противагою ЄС.

Відповідно до конституції, остаточне рішення стосовно членства в ЄП мало бути прийняте на референдумі, який відбувся 6 грудня 1992 р. Швейцарія була єдиною державою ЄАВТ, в якій щодо цього питання організували референдум. Результат продемонстрував найбільшу з 1947 р. активність виборців (78,7%) і незначний рівень різниці між прихильниками приєднання (49,7%) та противниками (50,3%). Різниця була лише в кількох тисячах виборців. Кількість кантонів, які не підтримали вступ, виявилася значнішою – 16 (з 23) [12, с. 30–32].

Після провалу на референдумі курс на інтеграцію в ЄС був знятий з порядку денного. Заявку про початок переговорів хоча і не відкликали, її було заморожено на невизначений термін. Федеральній раді довелося в екстреному варіанті розробляти нову інтеграційну стратегію. Вже в лютому 1993 р. Федеральна рада розробила так звану програму «Swisslex», яка передбачала дерегуляцію власного внутрішнього ринку шляхом перегляду картельного законодавства. Також було прийняте рішення про поступове наближення швейцарського законодавства в економічній сфері до норм комунітарного права, що мало допомогти швейцарським виробникам у торгівлі з ЄС. В зовнішній політиці було відновлено курс на поглиблення двостороннього співробітництва з ЄС у взаємовигідних і ключових для Швейцарії сферах.

Переговори між ЄС і Швейцарією щодо укладання білатеральних секторальних угод на основі норм міжнародного права розпочалися в грудні 1994 р. і закінчилися підписанням 21 червня 1999 р. першого пакета з семи двосторонніх угод (Двосторонні угоди I). До сфери їхнього регулювання належать: перевезення автомобільним і повітряним транспортом, зняття технічних бар'єрів у торгівлі, наукове співробітництво, лібералізація торгівлі

окремими сільськогосподарськими товарами, здійснення державних закупівель і вільний рух осіб. Частина угод є дещо вигіднішою для Швейцарії, а частина – для ЄС. З метою запобігання вибіркового використання угод було запроваджено так званий «принцип гільйотини» (якщо порушують одну з угод, то автоматично чинність втрачають усі інші угоди). Двосторонні угоди І були підтримані 21 травня 2001 р. на референдумі (67,2%) і набули чинності 1 липня 2002 р. [15, с. 78].

Наприкінці 1990-х років Єврокомісія була налаштована критично щодо укладання нових секторальних угод. Однак у кінцевому результаті сторонам вдалося віднайти і поєднати взаємовигідні інтереси і таки розпочати 2002 р. переговори, які завершилися підписанням 26 жовтня 2004 р. другого пакета білатеральних угод (Двосторонні угоди II). Пакет містив окремі договори про оподаткування банківських вкладів зі збереженням банківської таємниці, приєднання Швейцарії до Шенгенської і Дублінської угод на основі асоціації (співробітництво між правоохоронними органами та юстицією), спільну боротьбу з відмиванням грошей, торгівлю продуктами харчування, у сфері статистики, пенсійного забезпечення, охорони навколишнього середовища, медіакомунікацій та молодіжної політики [10, с. 33–34].

Приєднання до Шенгенської інформаційної системи (SIS) і ліквідація прикордонного контролю значно підвищили конкурентоздатність туристичної галузі Швейцарії, хоча це й загрозувало напливом нелегальних мігрантів. Уже 5 червня 2005 р. 54,6% швейцарців підтримало вступ до Шенгенської зони, що уможливило набуття чинності цілого пакета Двосторонніх угод II на початку 2008 р. [16, с. 29–30].

На інституційному рівні основна різниця між ЄЄП і білатеральними угодами полягає в тому, що в ЄЄП всі держави ЄАВТ зобов'язані висловлювати єдину узгоджену позицію. У випадку ж білатерального підходу Швейцарія не обмежена у свободі дій у відносинах з ЄС. Структура двосторонніх угод є простою і не передбачає створення додаткових організаційних структур та автоматичного застосування *acquis communautaire* (окрім угод про цивільну авіацію і про приєднання до Шенгенської зони). Також відсутній постійний наднаціональний юридичний нагляд за дотриманням угод, як це відбувається в ЄЄП [5, с. 551].

За змістом білатеральні угоди передбачають значно менший, порівняно з ЄЄП, обсяг кооперації (як за кількістю сфер, так і за глибиною інтеграції). Зокрема, ЄЄП, на відміну від білатеральних угод, не передбачає вільного руху послуг (фінансових, телекомунікаційних, поштових) та капіталу, а також гармонізації корпоративного права та права інтелектуальної власності. Білатеральні угоди не дають змоги Швейцарії брати участь у секторальних та горизонтальних спільних політиках ЄС (соціальна, екологічна, освітня та політика конкуренції) [11, с. 115].

Отже, в результаті виконаного дослідження ми з'ясували, що в європейську політику Швейцарії закладені базові принципи, які значною мірою визначають

поведінку як політичної еліти, так і громадян Конфедерації. Сюди зачислено дотримання нейтралітету і збереження суверенітету, норми прямої демократії, форма урядування та федералізм. Вагомим чинником впливу є й економічні інтереси, насамперед враховуючи той факт, що економіка Швейцарії здебільшого орієнтована на експорт і має обмежений внутрішній ринок. Кореляція цих чинників у певний момент часу і визначає позицію швейцарської влади та громадян щодо інтеграційних питань.

Створення Європейського економічного простору можна вважати однією з найважливіших подій і водночас відчутним викликом в історії євроінтеграційної політики Швейцарії. Невходження в СЕП загрожувало країні ізоляцією та закриттям важливих ринків збуту для її товарів. Приєднання Австрії та держав Скандинавії до ЄС ще більше погіршувало ситуацію. В результаті, домінуючими для Швейцарської влади і представників фінансово-промислових груп на той момент часу виявилися економічні інтереси, які і спонукали уряд підписати 1992 р. Угоду про створення СЕП і подати в Брюссель заявку з проханням щодо членства в ЄС.

Однак вірність демократичним принципам і верховенство волі громадян залишилися незмінними, навіть незважаючи на те, що різниця між противниками і прихильниками інтеграції становила всього кілька тисяч голосів. У складній ситуації, яка загрожувала ізоляції держави, швейцарському уряду вдалося відшукати вихід – в результаті багаторічних і надзвичайно складних переговорів з ЄС було укладено ряд двосторонніх угод, які, хоча з погляду економіки і не можуть цілковито замінити членство Швейцарії в СЕП чи ЄС, однак здатні нівелювати негативні наслідки, які могли настати від неучасті держави в цих інтеграційних утвореннях.

Характерною властивістю європейської політики Швейцарії після референдуму 1992 р. є також наближення власного законодавства до норм Європейського Союзу. Починаючи з 1988 р. у Швейцарії не прийнято жодного закону без його попереднього узгодження з правовими нормами ЄС [13, с. 125]. Сьогодні в швейцарському політикумі присутній твердий намір домогтися розвитку білатеральних відносин з ЄС шляхом підписання третього пакета договорів [13, с. 126]. Хоча, за словами Д. Фрайбургаузена, це буде доволі важко зробити, зважаючи на жорсткість позиції Європейської Комісії в переговорному процесі, яка вбачає існуючу білатеральну співпрацю дещо вигіднішою для Швейцарії [18, с. 10–12].

Головним постулатом європейської політики Швейцарії є теза про «інтеграцію без набуття членства». І як зазначає Р. Швок, «чим ближче Швейцарія зближується з ЄС на основі двосторонніх відносин, тим більше вона віддаляється від перспектив членства в Євросоюзі».

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Гролімунд Н. Швейцарський підхід до інтеграції в ЄС – чи придатна ця модель для України? / Н. Гролімунд, Ф. Ханслік // Національна безпека та оборона. – № 5. – 2007. – С. 36–40.
2. Бизнес-сообщество Швейцарии традиционно негативно относится к возможности вступления страны в ЕС [Электронный ресурс]. – Режим доступа [25.12.11] : <http://bmir.livejournal.com/4830.html>
3. *Calliess Ch.* Die Privilegierte Partnerschaft der Schweiz als Modell für die Erweiterungsfrage der EU/ Ch. Calliess/ in Breuss F., Gottier T., Müller-Graff P.-Ch. (Hrsg.) Die Schweiz im europäischen Integrationsprozess. – Baden-Baden, 2008. – S. 283–306.
4. *Germann R. E.* Die Europatauglichkeit der direktdemokratischen Institutionen der Schweiz / R. E. Germann // Schweizerisches Jahrbuch für Politische Wissenschaft. – 1991. – P. 257–269.
5. *Levenex S.* Switzerland's flexible Integration in the European Union / S. Levenex // Swiss Political Science Review. – 2009. – 15 (4). – P. 547–75.
6. *Maiani F.* Legal Europeanization as Legal Transformation: Some Insights Fromm Swiss «Outer Europe» // EUI Working Papers. – MVP 2009/10. – P. 111–125
7. *Mellar B.* Binnenmarkt jenseits der EU-Grenzen: EWR und Schweiz / B. Mellar, Ch. Tobler. – Brüssel, European Parliament, 2010. – 65 s.
8. *Morris K.* Neutrality and the European Union: The Case of Switzerland / K. Morris, T. J. White // Journal of Law and Conflict Resolution. – 2011. – Vol. 3(7). – P. 104–111.
9. *Oesch M.* Die Europäisierung des schweizerischen Rechts/ M. Oesch // Working Paper. – 2011. – № 5 [Електронний ресурс]. – Режим доступу [5.01.2012] : http://www.iew.unibe.ch/unibe/rechtswissenschaft/dwr/iew/content/e3873/e4378/e6749/oesch_europeisierung_nov-11_ger.pdf.
10. *Schwok R.* Die Beziehungen zwischen der Schweiz und der EU / R. Schwok, S. Bloetzer // Aus Politik und Zeitgeschichte. – 2005. – № 36. – S. 33–38.
11. *Schwok R.* Specificities of Switzerland's Relations with EFTA and the EEA / R. Schwok, K. Bryn, G. Einnarsson. EFTA 1960-2010 Elements of 50 Years of European History. – Layout : University of Iceland Press, 2010. – P. 99–122.
12. *Schwok R.* Switzerland – European Union: An Impossible Membership? / R. Schwok. – Peter Lang Pub, 2009. – 115 p.
13. *Schwok R.* Towards a Framework Agreement in the Context of New Bilateral Agreements between Switzerland and European Union / R. Schwok // EUI Working Papers. – MVP 2009/10. – P. 125–136.
14. *Stappacher B.* Ist die Schweiz europakompatibel? / B. Stappacher // Die Politische Meinung. – 2002. – № 386. – P. 73–78.
15. *Stappacher B.* Draußen und doch mittendrin: Die Schweiz und die EU. Das Modell der bilateralen Verträge / B. Stappacher // Der Bürger im Staat. – 2007. – Heft 1–2 (57 Jg.) – S. 75–80.

16. *Vahl M.* Integration without membership: Switzerland bilateral Agreements with EU/ M. Vahl, N. Grolimund. – Brussels : Center for European Policy Studies, 2006. – 122 p.

17. *Zimmermann T.* Die Stellung der Schweiz im Europäischen Integrationsprozess / T. Zimmermann / [Електронний ресурс]. – Режим доступа [29.12.11] : http://www.zimmermann-thomas.de/publikationen/PDFsemarbdaus_cheu.pdf.

18. Zu meinen, man könne bilateral mehr herausholen als beim EWR ist ein Trugschluss (Interview mit Prof. D. Freiburghaus) // *Unternehmer Zeitung*. – № 5. – 2011. – S. 10–14.

Стаття надійшла до редколегії 20.02.2012

Прийнята до друку 20.02.2012

SWISS CONFEDERATION IN THE CONTEXST OF FORMATION OF THE EUROPEAN ECONOMIC AREA

Oksana Kapinus

*Ivan Franko National University of Lviv,
Universytetska St., 1, Lviv, Ukraine, 79000, tel. (032)239-46-56,
e-mail: roxi-kapi2005@ukr.net*

Article explores the basic principles and conditions of Switzerland's integration policy and their influence on the country's position in the process of European Economic Area (EEA) creation. There is also analyzed the feedback influence of the EEA on the determination priorities and strategies in the European policy of the Swiss Confederation.

Key words: integration, bilateral cooperation, the European Union, European Economic Area

ШВЕЙЦАРСКАЯ КОНФЕДЕРАЦИЯ В КОНТЕКСТЕ ФОРМИРОВАНИЯ ЕВРОПЕЙСКОГО ЭКОНОМИЧЕСКОГО ПРОСТРАНСТВА

Оксана Капинус

*Львовский национальный университет имени Ивана Франко,
ул. Университетская, 1, г. Львов, Украина, 79000, тел. (032)239-46-56,
e-mail: roxi-kapi2005@ukr.net*

Исследованы основные принципы и условия формирования интеграционной политики Швейцарии и их влияние на позицию страны в процессе создания Европейского экономического пространства. Также проанализировано обратное

влияние процесса формирования и функционирования ЕЭП на определение приоритетов и стратегий в европейской политике Швейцарской Конфедерации.

Ключевые слова: интеграция, двустороннее сотрудничество, Европейский Союз, Европейское экономическое пространство.